

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

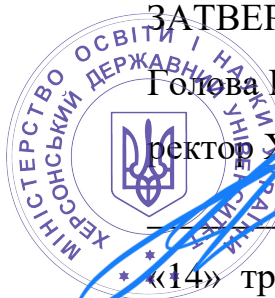
ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету

Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

«14» травня 2022 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з сучасних методик початкової освіти,
педагогіки і психології
для здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
на базі попередньої вищої освіти
за всіма спеціальностями
(денна, заочна форми навчання)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Херсон 2022

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Зміст програми	4
3.Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування (співбесіду)	23
4. Список рекомендованої літератури	33
5.Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування	36

Загальні положення

Програма фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня **магістра** на основі базової або повної вищої освіти розроблена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики вчителя початкових класів.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти магістр.

Форма вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі екзамену у дистанційному форматі.

Тривалість фахового вступного випробування – на виконання відведено 120 хвилин.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

Вступники, які не з'явились на вступне випробування (співбесіду) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми «СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ»

Методика навчання української мови

Методика навчання української мови як педагогічна наука. Предмет і завдання курсу “Методика навчання української мови в початкових класах”. Основні розділи курсу “Методика навчання української мови в початкових класах”, їх зумовленість змістом, завданнями української мови як навчальної дисципліни в системі занять у початкових класах, загальному розумовому розвитку її.

Наукові основи методики навчання грамоти. Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти. Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей. Мотивація навчальної діяльності молодших школярів. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти: 1) загальні риси методу, його вихідні позиції, провідний принцип; 2) прийоми звукового аналізу; 3) прийоми звукового синтезу; 4) аналітико-синтетичні вправи в процесі навчання читати й писати; 5) складовий принцип українського письма та врахування його в навчанні грамоти; 6) склад як одиниця читання; дотримання послідовності в читанні складів різної структури за традиційною методикою; 7) сучасні погляди на одиниці читання на початковому етапі навчання грамоти.

Підготовчий (добукварний) період. Основні навчально-виховні завдання добукварного періоду. Обсяг знань, умінь і навичок, які учні повинні засвоїти в добукварний період. Форми виявлення ступеня готовності дітей до навчання грамоти для здійснення індивідуального підходу в навчанні читання й письма, розвитку мовлення.

Букварний період. Значення і завдання букварного періоду. Коло знань, умінь і навичок, що за програмними вимогами засвоюють учні в цей період. Аналізу змісту, будови сторінки “Букваря”, призначених для роботи в букварний період. Принципи опрацювання матеріалу сторінок “Букваря” та тематичних розворотів. Розвиток мовлення і мислення учнів у букварний період. Уточнення і збагачення словникового запасу учнів на базі прочитаних слів, речень, тексту та аналізу предметних і сюжетних малюнків сторінок “Букваря” й інших додаткових засобів унаочнення, дидактичних матеріалів. Навчання письма в букварний період. Психолого-дидактичні вимоги до методики навчання письма. Коротка характеристика способів навчання письма. Особливості сучасної системи каліграфічного письма.

Післябукварний період. Завдання після букварного періоду. Структура і методика уроків читання і письма в цей період навчання грамоти. Методика використання додаткових текстів для читання, супутників “Букваря” на уроках читання в букварний і післябукварний періоди навчання грамоти.

Формування в учнів уявлень про мову і мовлення. Основні методи і прийоми формування в учнів початкових класів елементарних уявлень про мову як знакову систему; про виникнення мови, існування інших мов світу; про основні функції мови; про мовлення як мову в дії, в спілкуванні між людьми; про види мовлення (діалогічне і монологічне), форми мовлення (внутрішнє і зовнішнє – усне і писемне), етику мовлення. Значення і завдання розвитку усного мовлення. Види, місце і методика вправ з розвитку усного мовлення учнів 1-4 класів. Методика розвитку діалогічного мовлення. Методика формування в учнів уявлень про монологічне мовлення. Завдання і методика розвитку усного монологічного мовлення.

Робота над словом. Лексикологія як лінгвістична основа методики словникової роботи в школі. Значення і завдання словникової роботи в 1-4 класах. Методика роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Види вправ та методика їх проведення. Спостереження за вживанням відповідної лексики в текстах, пояснення синонімічних відтінків слова, ролі антонімічних пар, метафоричних висловів у створенні художнього образу.

Методика роботи над словосполученням. Робота над реченням.

Зв'язне мовлення, завдання його розвитку. Психолінгвістика як основа методики розвитку зв'язного мовлення. Загальне поняття про зв'язне мовлення. Одиниці зв'язного мовлення в умовах школи: оповідання, казка, есе, доповідь, розгорнута усна відповідь, твір, переказ. Текст. Структура тексту. Методика підготовки учнів до написання текстів, різноманітних за стильовою тональністю: розповідь, опис, міркування. Перекази. Твори.

Методика позакласного читання. Завдання і організація позакласного читання в початкових класах. Методичні принципи добору книг, рекомендованих для позакласного читання дітям молодшого шкільного віку. Уроки позакласного читання – основна форма керівництва позакласним читанням молодших школярів. Бібліотечні уроки. Облік і оцінка позакласного читання учнів.

Методика вивчення елементів фонетики, словотвору, граматики, орфографії, лексикології. Лінгвістична основа методики навчання молодших школярів українській мові з урахуванням взаємозв'язку всієї її аспектів. Значення і завдання вивчення основ фонетики і графіки, морфемної будови слова, граматики, орфографії, лексикології. Практична спрямованість початкового курсу української мови.

Методика вивчення основ фонетики і графіки. Вивчення елементів фонетики у тісному взаємозв'язку з орфоепією та графікою. Обсяг знань з фонетики і графіки, що їх засвоюють першокласники в період навчання грамоти.

Методика вивчення морфемної будови слова. Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова та ознайомлення з елементами словотворення. Система у вивчення морфемної будови слова в початкових класах. Методика розкриття понять: «споріднені слова», «основа слова», «закінчення», «корінь», «префікс», «суфікс», «однокореневі слова».

Методика вивчення елементів граматики. Значення граматичних знань для засвоєння орфографії. Обсяг знань з граматики, що їх отримують учні в початкових класах. Принцип розташування граматичного матеріалу за роками навчання. Методичні основи формування граматичних понять.

Методика вивчення орфографії. Соціальне значення оволодіння орфографією рідної мови. Навчання орфографії – одне з найважливіших завдань початкових класів. Види орфографічних вправ, їх значення у формуванні правописних навичок школярів. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічно грамотного письма.

Методика вивчення елементів лексикології. Збагачення, розвиток і активізація словникового запасу учнів. Формування умінь помічати в тексті точне, образне, доречно вжите слово, стійкий зворот, художній вислів. Роль уроків читання в збагаченні й активізації словника школярів. Планування роботи вчителя з української мови в 1-4 класах. Вимоги до планування програмного матеріалу з української мови. Планування уроків навчання грамоти в перших класах. Планування роботи з розвитку мовлення і позакласного читання в період навчання грамоти. Вимоги до складання планів-конспектів уроків з граматики, правопису і розвитку мовлення. Ознайомлення з плануванням роботи з української мови.

Методика навчання літературного читання

Літературна освіта молодших школярів: зміст, мета, завдання. Мета, зміст, завдання літературної освіти в початковій школі. Структура і зміст програми з літературного читання. Роль підручника з літературного читання, його функції. Аналіз чинних підручників. Дидактичні матеріали до підручників з читання, посібники з методики читання.

Сутність навички читання. Умови її формування. Читання як вид комунікативно пізнавальної діяльності. Методика формування навички читання. Мовленнєвий розвиток учнів на уроках літературного читання.

Особливості уроків класного літературного читання. Специфіка та ефективність уроків літературного читання. Мотиваційне забезпечення уроків літературного читання. Завдання та структура уроків літературного читання. Проблема типології уроків літературного читання.

Методика уроків позакласного читання. Самостійна читацька діяльність молодших школярів. Методика уроків позакласного читання на підготовчому етапі. Робота з дитячою книгою. Методика уроків позакласного читання на початковому етапі. Методика уроків позакласного читання на основному етапі.

Структура художнього твору. Художній твір як мистецтво слова. Естетична цінність твору. Зображення в художньому творі дійсності в художніх образах. Художній образ, його особливості. Типи образів. Сюжет, композиція (експозиція, зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка), пафос, тема, ідея художнього твору.

Прийоми аналізу художнього твору. Зміст поняття «аналіз», «аналіз художнього твору». Завдання структурного і смислового аналізу на уроках літературного читання. Літературно-методичний аналіз тексту (ЛМАТ). Шляхи та прийоми аналізу художнього твору: «услід за автором», «по образній», «проблемно-тематичний», «комбінований». Особливості вивчення на уроках літературного читання творів різних жанрів.

Методика навчання природознавства

Методика навчання природознавства – педагогічна наука. Предмет і завдання методики навчання природознавства. Нові формати освіти та головні завдання природничої освітньої галузі. Характеристика програми та змістових ліній природничої галузі (Р.Шиян). Програма «Я досліджую світ» (О.Савченко), основні змістові лінії, мета та завдання. Методика формування природознавчої компетентності та дослідницьких умінь і навичок у процесі вивчення природничої галузі.

Методика формування природознавчих уявлень та понять. Умови формування і розвитку природознавчих понять. Особливості змісту природознавчого матеріалу в початковій школі. Принципи відбору і структурування навчального матеріалу з природознавства в початковій школі.

Методи і прийоми навчання природознавства. Визначення і класифікація методів навчання природознавства. Метод проблемного навчання на уроках природознавства. Методична різноманітність проблемних завдань. Практичні методи навчання. Спостереження та його види. Дослід, структура, методика використання дослідів. Значення і місце використання педагогічної спадщини В.Сухомлинського в екологічному вихованні.

Принцип наочності у навчанні природознавства. Матеріальні навчальні моделі. Куток живої природи, його оснащення. Навчально-дослідна ділянка, її облаштування і утримання. Форми організації процесу навчання природознавства. Методика етапу постановки цілей і завдань уроку. Комбінований урок. Предметний урок. Урок-екскурсія, узагальнюючий урок. Проектна екологічна діяльність. Особливості екологічних проектів.

Методика навчання математики

Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел: мета, зміст, завдання. Цілі невід'ємні числа. Різні підходи до побудови множини цілих невід'ємних чисел: теоретико-множинний, аксіоматичний. Методика вивчення окремих питань підготовчого (дочислового) періоду. Властивості та відношення предметів. Лічба. Різні методичні підходи до формування понять натурального числа і нуля. Методика навчання написання цифр, що

позначають на письмі дані числа. Методика вивчення нумерації чисел за концентрами.

Методика вивчення арифметичних дій та формування обчислювальних умінь і навичок. Ознайомлення з операціями додавання, віднімання, множення, ділення. Вивчення законів і властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами і результатами арифметичних дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій. Ознайомлення з відношеннями «більше на», «менше на», «більше в», «менше в», різницею і кратне порівняння чисел. Вивчення таблиць додавання і множення та відповідних випадків віднімання і ділення. Вивчення прийомів усних обчислень в межах ста, обчислень, що ґрунтуються на нумерації чисел. Вивчення письмового виконання арифметичних дій (додавання, віднімання, прийоми множення, ділення) в межах мільйона, ділення з остачею. Вивчення правил порядку виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками.

Методика навчання учнів розв'язувати сюжетні задачі. Роль і місце задач у початковому курсі математики. Функції сюжетних задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язання задач. Методика навчання розв'язувати прості задачі. Формування навичок розв'язувати прості задачі в курсі початкової школи. Методика навчання розв'язувати складені задачі. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі. Система формування вмінь учнів розв'язувати нестандартні задачі в курсі початкової школи.

Методика вивчення алгебраїчного матеріалу в курсі початкової школи. Формування і розвиток уявлень учнів про числові та буквені вирази, рівності і нерівності. Ознайомлення з розв'язуванням задач складанням числових виразів. Формування уявлень учнів про рівняння з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати рівняння з однією змінною на одну-дві дії на основі взаємозв'язку між компонентами і результатами дій. Методика ознайомлення учнів з розв'язуванням задач складанням рівнянь. Формування уявлень про нерівності з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати прості нерівності способом добору. Формування уявлень учнів про функціональну залежність.

Методика вивчення найважливіших величин та одиниць їх вимірювання в курсі початкової школи. Величини, що вивчаються в курсі математики початкової школи: довжина, відстань, периметр, площа, час, швидкість, маса, ціна вартість, грошові одиниці, місткість. Методика вивчення кожної з величин: ознайомлення, способи вимірювання, одиниці величин та їх співвідношення, дії над ними. Методика ознайомлення з площею та обчисленням площі прямокутника (квадрата) за довжиною їх сторін. Методика навчання розв'язуванню задач, що містять зазначені величини. Ознайомлення учнів з залежностями між величинами (ціною предмета, їх кількістю і вартістю, швидкістю, часом і відстанню). Методика навчання розв'язувати прості арифметичні задачі на визначення швидкості, часу, відстані, ціни, кількості та вартості товарів.

Методика ознайомлення з темою «Частини. Дробі». Особливості формування уявлень про утворення частини, дробу, про чисельник і знаменник дробу та їх зміст. Методика ознайомлення з читанням і записом дробів, порівнянням дробів з однаковими знаменниками. Ознайомлення з розв'язуванням задач на знаходження частини від числа і числа за його частиною.

Методика вивчення геометричного матеріалу в курсі початкової школи. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами: точка, лінія (пряма, крива, ламана), відрізок, промінь, многокутники: трикутник, чотирикутник, зокрема прямокутник (квадрат), інші многокутники, їх елементи – сторони, кути, вершини, кут (прямий, гострий, тупий), коло і круг, їх елементи (центр, радіус, діаметр). Ознайомлення з позначенням фігур буквами. Елементарні геометричні побудови. Ознайомлення з побудовою прямокутного трикутника; прямокутника (квадрата) за вказаними довжинами сторін (на папері в клітинку); кола за допомогою циркуля. Формування уявлень про геометричні тіла: куб, куля, циліндр, конус та елементи куба (ребра, вершини, грані). Методика ознайомлення з розгорткою куба. Методика ознайомлення з обчисленням периметра многокутників, формулою обчислення периметра прямокутника (квадрата) за його сторонами.

Музичне мистецтво з методикою навчання

Вступ. Теоретичні та методологічні основи музичного виховання, етнонаціональна специфіка музичного виховання у полікультурному просторі України. Сучасні нормативні документи та вимоги до вивчення курсу “Музичне мистецтво з методикою навчання”.

Усна традиційна культура. Причини виникнення мистецтва в первісному суспільстві. Жанрова система музичної культури. Жанри народного мистецтва.

Окремі видові системи. Дитячий музичний фольклор. Педагогічне значення національного дитячого фольклору. Інструментальна музика. Танець і рух. Календарні пісні. Родинно-обрядові пісні. Коломийки. Частівки.

Напрями музичного виховання. Порівняння методичних компонентів музично-педагогічних систем Є. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Д. Кабалевського. Естетичне виховання засобами музичного фольклору України.

Вікова характеристика з огляду готовності дітей до музичного навчання і виховання. Розвиток музичних здібностей. Створення педагогічних умов як основи керування процесом музичного сприймання школярів. Релятивна система.

Методика формування музичного сприймання. Закономірності й принципи формування музичного сприймання школярів. Особливості музичного сприймання дітей. Здійснення художньо-педагогічного аналізу

музичних творів. Інформаційне забезпечення музичного сприймання. Взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроках музики. Художньо-творча діяльність учнів у процесі музичного сприймання.

Хоровий спів – основний вид музично-виконавської діяльності дітей. Методика навчання співу. Методика розучування пісні. Основи гігієни співацького режиму і охорони дитячого голосу. Основні диригентські жести. Методика засвоєння музичних знань та умінь. Педагогіка співробітництва в процесі музичного навчання й виховання. Педагогічне значення українського дитячого фольклору. Удосконалення педагогічної оцінки.

Особливості проведення уроків музичного мистецтва. Доцільність комплексної структури уроку. Зв'язок методичної структури уроку з дидактичною. Новітні технології навчання на уроках музичного мистецтва.

Основи теорії музики. Музична фонетика. Нотна графіка. Музична морфологія. Музичні форми.

Дитяча музична творчість. Види творчих завдань. Музично-дидактичні ігри. Музично-ритмічні рухи. Гра на дитячих музичних інструментах.

Казкові сюжети на уроках музики. Використання матеріалів дитячих музично-театральних спектаклів. Народна й авторська казка в різних видах музичної діяльності.

Позаурочна музична робота з молодшими школярами. Основні наочні та електронні посібники та аудіокасети до них. Рекомендована література з музики та музичної літератури, шкільних свят. Робота з батьками. Свята. Уроки-концерти.

Основні етапи життя і творчості видатних композиторів. Українські композитори. Композитори-класики ближнього та дальнього зарубіжжя. Сучасні композитори – класики, дитячі композитори.

Методика викладання трудового навчання

Історія виникнення паперу. Виробництво паперу і картону. Види паперу. Властивості паперу. Елементи графічної грамоти. Розмічання і вимірювання. Застосування шаблона, штампа, трафарету при обробці паперу і картону. Згинання, складання паперу і картону. Різання паперу і картону.

Види декоративно-прикладного мистецтва.

Витинанки. З'єднання деталей з паперу і картону. Оздоблення виробів з паперу і картону. Окантовка. Аплікація. Українські мотиви в аплікаціях.

Сюжетна аплікація. Предметна аплікація. Декоративна аплікація. Складена витинанка. Одинарна витинанка.

Відомості про розвиток текстильної промисловості. Волокнисті матеріали. Прядіння волокон. Ткацтво, крій та ручне шиття. Ремонт одягу.

Робота з нитками, шнуром і сутажем. В'язання гачком. Вишивання. Розпис тканини. Аплікація на тканині. М'яка іграшка.

Робота з глиною і пластиліном. Пап'є-маше.

Робота з природними матеріалами. Види природних матеріалів.

Роль і місце технічного моделювання. Матеріали для моделювання. Вивчення елементів моделювання і конструювання.

Розвиток трудового навчання в Україні та країнах Західної Європи.

Зміст, завдання трудового навчання у сучасних українських школах.

Особливості уроку трудового навчання в початкових класах. Підготовка вчителя до уроку. Політехнічний принцип навчання. Рівні засвоєння трудових дій.

Методи трудового навчання, їх класифікація. Інструктаж на уроках трудового навчання. Специфіка контролю та критерії оцінювання учнів.

Позакласна та позашкільна робота з праці. Роль та місце екскурсії в трудовому навчанні.

Образотворче мистецтво з методикою навчання

Художня культура. Сутність та класифікація видів мистецтва.

Живопис як вид образотворчого мистецтва. Різноманітність технік і художніх прийомів живопису. Види і жанри живопису.

Мистецтво графіки. Малюнок як основа всіх видів мистецтва. Види малюнків.

Декоративно-прикладне мистецтво (ДПМ). Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів ДПМ. Класифікація видів ДПМ за матеріалами, технологічними особливостями, функціональними ознаками.

Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей. Становлення методики викладання образотворчого мистецтва в початкових класах. Виникнення інтересу до вивчення дитячого малюнка в кінці ХІХ на початку ХХ століття.

Види образотворчої діяльності та їх значення для навчання, виховання і різнобічного розвитку молодших школярів. Види малювання: предметне, сюжетне, тематичне, декоративне. Різноманітність зображувальних матеріалів та технік виконання дитячого малюнка. Види ліплення: предметне, сюжетне, декоративне; кругле і рельєфне. Характеристика пластичних матеріалів для ліплення. Види аплікації: предметна, сюжетна, декоративна; конструктивна, силуетна, мозаїчна. Зображувальні матеріали для аплікації.

Сучасні програми навчання образотворчої діяльності. Принципи побудови програм. Співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей в змісті варіативних програм.

Методи і прийоми навчання молодших школярів образотворчій діяльності. Визначення методів і прийомів навчання в сучасній педагогіці. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів образотворчого мистецтва. Зміст різноманітних методів та прийомів у процесі навчання учнів образотворчої діяльності.

Урок – основна форма навчання дітей образотворчої діяльності, типологія уроків образотворчого мистецтва. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення уроку в початкових класах. Підготовка вчителя до уроку. Особливості організації уроку з образотворчої діяльності.

Навчання молодших школярів сприймання творів образотворчого мистецтва.

Методика навчання предметного малювання в школі.

Методика навчання сюжетно-тематичного малювання молодших школярів. Використання традиційних і нетрадиційних технік виконання сюжетного малюнка.

Навчання декоративного малювання учнів початкових класів. Мистецькі засади побудови орнаментів: мотиви, композиція, колір.

Планування освітньо-виховної роботи з образотворчого мистецтва в початковій школі.

Фізична культура з методикою викладання

Курс «Фізична культура з методикою викладання» як навчальна дисципліна. Історія розвитку фізичного виховання. Вихідні поняття теорії фізичного виховання. Основні завдання фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку.

Засоби фізичного виховання

Допоміжні засоби фізичного виховання. Фізичні вправи як основний засіб фізичного виховання. Класифікація фізичних вправ. Характеристика та види фізичних вправ. Зміст та форма фізичних вправ. Техніка фізичних вправ. Просторові, часові та просторово-часові характеристики фізичних вправ.

Методи та прийоми навчання фізичних вправ.

Загальне визначення методу та методичного прийому. Характеристика методів навчання (класифікація). Наочні методи. Вербальні методи навчання фізичних вправ. Практичні методи. Характеристика змагального та ігрового методу.

Принципи навчання у процесу фізичного виховання.

Дидактичні принципи фізичного виховання. Принцип виховуючого характеру навчання. Принцип свідомості та активності. Принцип наочності. Принцип доступності та індивідуалізації. Принцип систематичності та послідовності. Принцип міцності.

Основи теорії формування рухових вмінь та навичок. Загальна характеристика навчання руховим діям. Характеристика рухового вміння та рухової навички. Фізіологічні основи формування рухової навички. Структура процесу навчання та специфічні особливості його етапів

Основи методики фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку.

Організаційні форми фізичного виховання. Урок з фізичної культури основна форма занять. Основи структури уроку. Фізкультурно-оздоровчі заходи у режимі навчального дня. Методи організації фізичного

виховання на уроках фізичної культури (фронтальний, груповий, потоковий, індивідуальний). Самостійна робота учнів молодшого шкільного віку з фізичного виховання. Виховання інтересу до занять фізичними вправами. Позакласна та позашкільна робота з фізичного виховання.

Загальні основи методики фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

Анатомо-фізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку. Загальні основи методики фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку. Загальна характеристика рухових якостей людини. Особливості розвитку сили, швидкості, витривалості, гнучкості та спритності у дітей молодшого шкільного віку.

Зміст фізичного виховання в умовах навчально-виховного процесу учнів молодшого шкільного віку

Програма „Основи здоров'я та фізична культура” для учнів 1-4 класів. Розподіл навчального матеріалу. Планування. План-конспект уроку з фізичної культури.

Рухливі ігри в 1-4 класах та методика їх викладання

Педагогічна класифікація рухливих ігор. Оздоровче і виховне значення рухливих ігор. Українські народні ігри та їх значення щодо національної свідомості учнів молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації щодо проведення рухливих ігор. Рухливі ігри у групах продовженого дня

Контроль у фізичному вихованні.

Контроль за станом здоров'я та фізичним розвитком. Об'єктивні та суб'єктивні показники здоров'я. Педагогічний контроль за розвитком фізичних якостей. Педагогічне тестування. Контроль за організацією рухового режиму. «Щоденник здоров'я».

Педагогіка

Предмет і завдання педагогіки. Педагогіка як наука про виховання людини. Роль вітчизняних педагогів Г. С. Сковороди, О. В. Духновича, К. Д. Ушинського, Б. Д. Грінченка, В. О. Сухомлинського, А. С. Макаренка та ін. у розвитку педагогічної науки. Предмет педагогіки та основні її поняття (категорії): розвиток, формування, виховання, навчання, освіта, самовдосконалення особистості, їх взаємозв'язок.

Виховання як суспільне явище. Походження і розвиток виховання. Мета і завдання виховання громадянина вільної і незалежної України. Методологічна основа педагогічної науки.

Мета освіти в Україні. Мета і завдання школи в Законі України “Про освіту”. Освіта як провідна галузь суспільного життя. Пріоритетний розвиток освіти. Шляхи реформування національної загальноосвітньої школи.

Мета, завдання і складові частини виховання у сучасній педагогіці. Проблема мети виховання у педагогіці. К.Д.Ушинський і А.С. Макаренко про мету виховання. Діалектична єдність і взаємозв'язок мети і завдань

виховання. Розумове виховання і освіта, трудове, моральне, фізичне, естетичне виховання учнів початкових класів.

Процес розвитку особистості. Поняття про розвиток. Основні концепції та чинники розвитку дитини. Роль діяльності і спілкування у розвитку особистості школяра. Види діяльності та форми спілкування. Активність особистості як запорука її формування і розвитку. Особистість як об'єкт і суб'єкт виховання. Самовиховання особистості як умова ефективності її розвитку і формування.

Історичні віхи розвитку народної освіти в Україні. Поняття про систему освіти. Концепція загальноосвітньої школи України. Етапи розвитку освіти України та їх огляд.

Система освіти в Україні. Основні принципи освіти в Україні. Система освіти в Україні. її структура. Традиційні і нові типи дошкільних закладів, загальноосвітньої школи в нашій країні. Створення нетрадиційних освітніх закладів, інші ланки системи освіти. Проблема наступності системи і розвитку. Недільні і приватні навчальні заклади.

Система освіти у розвинутих зарубіжних країнах. Порівняльна педагогіка і необхідність вивчення особливостей освіти передових зарубіжних країн, кращих традицій провідних держав. Характеристика системи освіти у розвинутих країнах (за вибором студента). Оцінка їх здобутків і недоліків.

Учитель школи України. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності. Основні групи вимог до учительської професії (світоглядні, професійні, особистісні). Основні ознаки професійної майстерності учителя початкових класів. Права, обов'язки педагогічних працівників в Законі України "Про освіту". Народно-педагогічні уявлення про професію учителя.

Система підвищення кваліфікації учителів початкових класів. Особливості методичної роботи з учителями початкових класів. Методичне об'єднання учителів паралельних класів. Школи передового досвіду. Курси перепідготовки. Взаємовідвідування уроків, показові та відкриті заняття, інші форми обміну досвідом як засіб підвищення кваліфікації учителів початкових класів. Атестація учителів початкових класів як форма підвищення кваліфікації.

Самоосвіта вчителів початкових класів та вихователів груп продовженого дня як засіб підвищення професійної майстерності. Повсякденна робота учителів початкових класів та вихователів груп продовженого дня по підвищенню професійної майстерності, особистісних якостей і вдосконаленню світоглядної позиції. Знайомство з новинами педагогічної думки і педагогічного досвіду України, творче осмислення і застосування їх в повсякденній діяльності. Самостійна робота учителя по ознайомленню з педагогікою співдружності, національною педагогікою та етнопедагогікою. Наукові основи організації самоосвіти учителя початкових класів і вихователя груп продовженого дня.

Етика учителя початкових класів. Педагогічна праця як особлива сфера громадської діяльності учителя початкових класів. Педагогічна мораль

як нормативна система. Зміст педагогічної моралі. Функціонування педагогічної моралі. Основні категорії етики (добро і зло, справедливість, обов'язок, честь і гідність, совість, зміст життя, щастя). Педагогічний такт і майстерність учителя.

Функції, обов'язки та особливості педагогічної діяльності вчителя, вихователя в умовах ГПД та школи продовженого дня. Основні завдання і функції шкіл продовженого дня. Особливості педагогічної діяльності учителя початкових класів, вихователів ГПД в умовах звичайної школи та школи продовженого дня (на відміну від школи-інтернату). Функції, права та обов'язки учителя, вихователя в умовах школи та групи продовженого дня Положення про школу з продовженим днем.

Видатні педагоги про початкову освіту. Вклад К. Д. Ушинського в розвиток ідей початкової школи, проблем дидактики, педагогіки як науки про виховання, і педагогіки як мистецтва. Боротьба за національну культуру і школу на рідній мові. Педагогічні ідеї Т. Г. Шевченка, Т. Г. Лубенця, С. В. Васильченка, І. Я. Франка, Б. Д. Грінченка та народно-педагогічна основа їх поглядів на розвиток, формування, виховання і освіту учнівської молоді. Сучасні педагоги-новатори шкіл України.

Предмет і завдання дидактики. Поняття про дидактику, її виникнення та розвиток. Загальна теорія навчання і методики викладання окремих предметів. Проблеми оновлення змісту в школі на сучасному етапі її діяльності. Основні категорії дидактики. Процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання та форми його організації.

Навчання як двобічний процес спільної діяльності вчителя і учнів початкових класів. Викладання як діяльність учителя. Учіння як пізнавальна діяльність учня. Засвоєння навчального матеріалу як складний процес пізнання. Зворотні зв'язки в процесі навчання. Культура педагогічного спілкування учнів і учителя початкових класів як один із проявів педагогічної майстерності. Народно-педагогічні уявлення про учнів і навчання.

Основні функції навчання та його рушійні сили. Освітня, розвиваюча та виховна функція навчання, їх взаємозв'язок. Основні закономірності пізнання учнями початкових класів оточуючого світу. Залежність характеру навчального процесу від загальних закономірностей пізнання. Види протиріч, їх роль в процесі пізнання та майстерності учителя початкових класів у правильному їх використанні.

Принципи навчання. Визначення принципів навчання та їх регулятивна роль в організації діяльності учителя та учнів. Проблема принципів навчання в сучасній дидактиці. Класифікації принципів навчання. Народна мудрість про навчання.

Наукові основи побудови змісту початкової освіти в сучасній школі. Концепція загальноосвітньої школи і проблема змісту освіти. Орієнтація учнів початкових класів на загальне ознайомлення з масовими професіями. Відповідність змісту навчання віковим можливостям учнів та інші

загальнонаукові і психолого-педагогічні вимоги до змісту навчання. Наступність дошкільної та початкової освіти.

Методи навчання. Поняття про метод навчання як дидактичну категорію. Прийоми навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання; групи методів за різними класифікаціями. Створення і використання комбінаторних варіантів різноманітних методів у конкретних умовах навчального процесу — ознаки професійної майстерності учителя початкових класів. Народно-педагогічні методи дидактики,

Форми організації навчального процесу. Поняття про форми організації навчання. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання в Україні. Урок як форма організації навчальної діяльності. Інші форми організації навчального процесу в початковій школі.

Урок - основна форма організації навчального процесу. Педагогічні вимоги до уроку. Типи і структура уроків. Психолого-педагогічні особливості побудови традиційних уроків в початковій школі. Шляхи підвищення результативності і ефективності уроків в початкових класах. Гнучкість і рухливість структури уроків у початкових класах. Нетрадиційні форми навчально-виховних занять з використанням елементів народознавства. Специфіка будови уроків першому класі. Вчителі-новатори про структуру та методику уроку в початковій школі.

Підготовка учителя до уроку та її основні етапи. Основні етапи підготовки учителя до уроку. Залежність якості знань учнів та результативності уроків від всебічної підготовки учителя, дидактичної забезпеченості уроку, психологічної підготовки учнів. Підготовка учителя початкових класів до нетрадиційних уроків.

Навчальні екскурсії як форма організації навчального процесу. Особливості навчальної екскурсії, структурні компоненти і методика проведення. Планування екскурсій. Нетрадиційні форми проведення навчальних екскурсій. Визначення мети і завдань навчальних екскурсій. Забезпечення техніки безпеки учнів. Класифікація типів і видів екскурсій.

Процес виховання. Вихователь і вихованці. Учитель і вихователь групи продовженого дня. Виховання, самовиховання і перевиховання. Переконавання. Потреби. Звички, Здібності. Зміст виховання. Процес виховання в навчальному, позашкільному закладах: виховання в сім'ї, в неформальному дитячому об'єднанні. Учитель початкових класів - організатор, виконавець і педагогічний керівник процесу виховання. Визначні педагоги України про зміст виховання учнів початкових класів на засадах загальнолюдської культури.

Принципи виховання як відображення закономірностей виховного процесу.

Поняття про принципи виховання. Гуманізм принципів виховання у демократичній школі України. Характеристика об'єктивно існуючих принципів виховання: зв'язок виховання з життям; виховання особистості в колективі; виховання в праці і активній діяльності, єдність свідомості та поведінки, систематичність і послідовність виховання, врахування вікових та

індивідуальних особливостей учнів. Повага до особистості у поєднанні з вимогою до неї та ін.

Загальні методи виховання та їх класифікація. Поняття про методи і прийоми виховання. Добір методів виховання у відповідності до мети, принципів, змісту, умов виховання, віку дітей тощо. Різні підходи до класифікації методів виховання. Система загальних методів виховання. Характеристика найбільш поширених методів Народна педагогіка про методи виховання.

Процес самовдосконалення особистості. Методи самовиховання (самопостереження, самохвалення, самозасудження та ін.). Складність організації процесу самовдосконалення особистості молодшого школяра. Спонування і заохочення учнів 1-4 класів до самовдосконалення. Педагогічне керівництво процесом самовдосконалення особистості, педагогічна мудрість практичної реалізації методів самоконтролю, самодисципліни, самозмагання та ін. як умова професійної майстерності учителя початкових класів. Єдність і взаємодія методів виховання. Уміння добирати методи виховання в залежності від конкретних умов: завдання, змісту виховання, рівня вихованості, існуючих традиції тощо. Народні методи виховання.

Особистість і колектив. Загальне поняття про колектив і його ознаки. Формування особистості у колективі — основа побудови системи виховання (при обов'язковому врахуванні індивідуальних особливостей учнів початкових класів). Відображення проблеми виховної ролі колективу в теоретичній спадщині А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського. Українська народна педагогіка про виховання підростаючого покоління в колективі. Структура колективу учнів початкових класів. Типи дитячих колективів, їх взаємозв'язок. Органи колективу, їх функції, колектив як об'єкт і суб'єкт виховання. Процес розвитку колективу і його стадії. Принцип паралельної дії. Українська народна педагогіка про виховання підростаючого покоління у колективі.

Моральне виховання молодших школярів. Поняття про мораль. Суть, завдання і зміст морального виховання. Активна життєва позиція як моральна категорія. Приклади високої моральності як метод виховання. Шляхи морального виховання у навчанні. Основні моральні норми українського народу, прищеплення їх учнівській молоді.

Завдання і зміст статевого виховання молодших школярів. Виховання здорового побуту, загальнолюдських норм моральності як основа статевого виховання дітей. Встановлення правильних взаємин між хлопчиками і дівчатками як необхідна умова статевого виховання. Зміст, форми і методи цієї роботи. Народно-педагогічні уявлення про статеve виховання.

Трудове виховання молодших школярів. Завдання і зміст трудового виховання. Педагогічні умови здійснення функції праці. Види трудової діяльності молодших школярів та методи її здійснення. Українська народна педагогіка про трудове виховання дітей молодшого шкільного віку.

Система естетичного виховання учнів початкових класів. Поняття про прекрасне і спотворене у природі, суспільстві, житті людини. Завдання і шляхи естетичного виховання. Процес естетичного виховання (чуттєве сприйняття, розуміння і оцінка прекрасного чи спотвореного, формування уявлень, виховання почуттів...). Естетичне виховання на уроках і спеціальних факультативах. Методична майстерність учителя початкових класів урізноманітнювати форми, засоби і методи естетичного виховання учнів початкових класів. Народне уявлення про естетичне виховання молодших школярів.

Фізичне виховання у формуванні особистості учнів початкових класів. Фізичне виховання та його роль у збереження здоров'я учнів, у формуванні гармонійно розвинутої особистості. Завдання фізичного виховання. Фізичне виховання учнів на уроках та в позаурочний час. Форми, засоби і методи фізичного виховання. Педагогічне керівництво фізичним вихованням. Позашкільні установи фізичного виховання, добровільні спортивні товариства, клуби і секції та ін. організація фізичного виховання в сім'ї. Народна педагогіка про фізичне виховання молодшого шкільного віку.

Взаємозв'язок школи, сім'ї та громадськості по вихованню учнівської молоді. Виховання у сім'ї як першооснова розвитку дитини. Сучасні проблеми сімейного виховання. Педагогічне керівництво батьківськими зусиллями у вихованні дітей. Участь громадських організацій у вихованні учнівської молоді. Спільна діяльність школи, сім'ї та громадськості в організації дозвілля дітей, наданню їм допомоги у навчанні, у створенні умов, для правильного сімейного виховання.

Виховні функції учителя початкових класів. Своєрідність виховної роботи в 1-4 класах. Багатоплановість виховних функцій учителя початкових класів. Основні ланки виховної роботи. Види планування виховної роботи. Особливості виховної роботи в групах продовженого дня. Виховні уміння учителя початкових класів - одна з основних рис його професійної майстерності. Єдність і наступність діяльності вихователя ЗДО і вчителя початкових класів і вихователя групи продовженого дня.

Психологія

Становлення психології як науки. Вступ у психологію. Визначення психології як науки. Джерела психічних знань. Розвиток наукових знань про психіку. Етапи становлення психології як науки. Предмет і завдання психології. Принципи психологічної науки. Психологічне дослідження. Принципи психології. Методи психології. Психологія в системі наук. Галузі психології.

Основна проблема психології. Динаміка уявлень про природу і сутність психіки. Психіка як суб'єктивний образ світу. Поняття про відображення як загальну властивість матерії. Психічне відображення. Проблема психіки. Психіка і мозок. Рефлекторний характер психіки Функціональна організація мозку. Виникнення і становлення психіки в процесі біологічної еволюції та

історичного поступу людства. Структура психіки. Рівні психіки. Свідомість і несвідоме. Явища психіки. Психічні процеси, психічні стани. Психічні властивості.

Психологія особистості. Особистість: загальна психологічна характеристика. Індивід, людина, особистість, індивідуальність, суб'єкт. Фактори та умови розвитку особистості. Психологічна структура особистості та її функціональні характеристики. Розвиток особистості.

Загальне поняття про діяльність. Діяльність та поведінка. Принцип єдності свідомості та діяльності. Структура діяльності. Освоєння діяльності. Знання, вміння, навички, звички. Основні види діяльності. Індивідуальний стиль діяльності.

Соціально-психологічна сфера особистості. Соціалізація особистості. Характеристика процесу соціалізації. Соціальні групи: основні параметри, класифікація. Суспільні та міжособистісні стосунки. Соціальна роль. Спілкування; структура та функції спілкування.

Пізнавальна функція психіки. Відчуття та сприймання як початкова ланка пізнавального процесу, як активні процеси пошуку і обробки інформації. Загальне уявлення про пам'ять як специфічну форму відображення дійсності. Процеси і види пам'яті. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності людини. Мислення та чуттєве пізнання. Форми і операції мислення. Види мислення. Уява в структурі пізнавальної діяльності.

Регулятивна функція психіки. Афективна сфера особистості. Емоції та почуття. Види та властивості емоцій та почуттів. Вищі почуття. Вольова сфера особистості. Воля, її основні характеристики. Мимовільні та довільні дії. Функціональне призначення емоцій та волі.

Інструментальна функція психіки. Психофізіологічні, індивідуально-психологічні, соціально-психологічні властивості особистості. Темперамент. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Типи темпераменту, їх психологічна характеристика. Соціально-психологічна характеристика особистості, характер. Поняття про характер. Структура характеру. Темперамент і характер. Природні і соціальні передумови характеру. Характер і особистість. Поняття акцентуації характеру. Генетичний аспект особистості. Здібності. Поняття про здібності. Здібності та діяльність. Структура здібностей. Задатки як фундамент здібностей. Обдарованість. Поняття "талант", "геніальність".

Вікова психологія. Психічний розвиток особистості. Предмет вікової психології. Галузі вікової психології. Теоретичні і практичні завдання вікової психології. Зв'язок вікової психології з іншими науками.

Стратегії дослідження психічного розвитку. Принципи дослідження психіки в онтогенезі. Специфіка і особливості застосування методів вікової психології. Теоретичні концепції вікової психології. Напрямки, концепції, теорії вікової психології.

Проблеми розвитку психіки. Поняття розвитку психіки. Умови психічного розвитку. Суперечності і детермінанти розвитку. Загальні закономірності розвитку психіки.

Вікова періодизація психічного розвитку. Критерії періодизації психічного розвитку. Проблема провідної діяльності. Періодизація Л.С. Виготського, Д.Б.Ельконіна та її значення для вікової та педагогічної психології. Індивідуальні особливості психічного розвитку. Проблема співвідношення навчання, виховання та розвитку у віковій психології.

Характеристика основних періодів в дитинстві. Особливості психічного розвитку немовляти. Новонародженість як критичний період в розвитку дитини. Комплекс пожвавлення. Соціальна ситуація розвитку немовляти. Особливості розвитку в період немовляти. Криза першого року. Психічний розвиток дитини в ранньому дитинстві. Соціальна ситуація психічного розвитку дитини від 1 до 3 років. Провідна діяльність. Логіка розвитку предметних дій. Ситуативно-ділова форма спілкування. Опанування мовленням. Розвиток психічних функцій. Розумовий розвиток дитини. Початковий розвиток особистості на етапі раннього дитинства. Особливості розвитку емоційно-вольової сфери дитини. Криза трьох років. Психічний розвиток в дошкільному віці. Соціальна ситуація розвитку. Особливості спілкування дитини з дорослими та однолітками. Пізнання в дошкільному віці. Психологічні особливості розвитку особистості дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільного віку. Гра та її значення для психічного розвитку дошкільнят. Розвиток гри протягом дошкільного віку: основні етапи. Новоутворення дошкільного віку.

Особливості психічного розвитку дітей 6-7 років. Готовність до школи. Проблема шестирічних дітей. Загальна психологічна характеристика дитини шести років. Психологічна готовність дитини до школи, її складові компоненти. Адаптація дітей до школи.

Молодший шкільний вік. Психологічні особливості молодшого школяра. Соціальна ситуація розвитку. Загальна характеристика віку. Криза 6-7 років. Спілкування з дорослими і однолітками. Діяльність молодших школярів. Навчальна діяльність – провідна діяльність у молодшому шкільному віці. Особливості і загальні закономірності формування навчальної діяльності. Структура навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності молодших школярів. Пізнання в молодшому шкільному віці. Розвиток пізнавальних процесів. Вікові можливості засвоєння знань. Інші види діяльності та їх роль в психічному розвитку молодшого школяра.

Формування особистості дитини в початкових класах. Розвиток особистості молодшого школяра. Емоційно-вольова сфера. Формування потреб і основних мотивів поведінки. Характерологічні особливості молодших школярів. Розвиток довільної регуляції поведінки. Особливості оцінки і самооцінки молодших школярів. Новоутворення в молодшому шкільному віці.

Педагогічна психологія. Педагогічна психологія як наука про психологічні закономірності розвитку психіки в процесі навчання і виховання. Основні категорії і поняття педагогічної психології. Теоретичні та практичні завдання педагогічної психології. Структура педагогічної

психології. Основні проблеми педагогічної психології. Методи педагогічної психології. Концепції педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології.

Психологія навчання. Компоненти освітянського процесу: наuczіння, навчання, учіння. Загальна характеристика навчальної діяльності. Типи та види навчання. Ефективність навчання. Засоби активізації навчальної діяльності.

Психологія виховання. Взаємозв'язок навчання і виховання. Психологічні основи організації процесу виховання. Психологічні механізми формування особистості. Виховний вплив. Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа. Психологія самовиховання та перевиховання. Психологія педагогічної оцінки.

Психологічні аспекти педагогічної діяльності. Особливості педагогічної діяльності. Характеристика педагогічної діяльності: структурні компоненти, рівні результативності. Функції педагогічної діяльності. Етапи здійснення педагогічної діяльності.

Психологія особистості вчителя. Професійно значущі якості особистості вчителя. Педагогічні здібності вчителя та їх розвиток. Структура професійної самосвідомості. Динаміка професійної самосвідомості. Стадії професійного становлення особистості. Професійне вигорання.

Основи сучасної психодіагностики. Наукова психодіагностика та психодіагностична практика. Предмет та завдання психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Визначення та класифікація психодіагностичних методів. Нормативні вимоги до психодіагностичного інструментарію. Організація і проведення психодіагностичного обстеження. Соціальні та етичні проблеми психодіагностики. Психометричні основи психодіагностики. Типи емпіричних даних. Варіаційний аналіз результатів обстеження. Середня арифметична величина. Кореляційний аналіз. Коефіцієнт кореляції. Інтерпретація матеріалів психодіагностичних обстежень. Проблеми норм і нормативів вимірюваних явищ психіки.

Змістова характеристика методів психодіагностики. Діагностичні дослідження в педагогічній психології. Оптимізація й диференціація процесу навчання. Шкільна психодіагностика. Методи психолого-педагогічного дослідження. Специфіка діагностики дітей. Психолого-педагогічна характеристика на молодшого школяра.

3. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування

I. Методика навчання української мови

1. Предмет і завдання курсу “Методика навчання української мови в початкових класах”.
2. Основні розділи курсу “Методика навчання української мови в початкових класах”, їх зумовленість змістом, завданнями української мови як навчальної дисципліни в системі занять у початкових класах, роллю української мови в формуванні особистості дитини, загальному розумовому розвитку її.
3. Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти.
4. Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей.
5. Міжпредметна та внутрішньопредметна інтеграція уроків української мови.
6. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти: 1) загальні риси методу, його вихідні позиції, провідний принцип; 2) прийоми звукового аналізу; 3) прийоми звукового синтезу; 4) аналітико-синтетичні вправи в процесі навчання читати й писати; 5) складовий принцип українського письма та врахування його в навчанні грамоти; 6) склад як одиниця читання; дотримання послідовності в читанні складів різної структури за традиційною методикою; 7) сучасні погляди на одиниці читання на початковому етапі навчання грамоти.
7. Основні навчально-виховні завдання добукварного періоду. Обсяг знань, умінь і навичок, які учні повинні засвоїти в добукварний період.
8. Форми виявлення ступеня готовності дітей до навчання грамоти для здійснення індивідуального підходу в навчанні читання й письма, розвитку мовлення.
9. Значення і завдання букварного періоду. Коло знань, умінь і навичок, що за програмними вимогами засвоюють учні в цей період.
10. Аналіз змісту, будови сторінки “Букваря”, призначених для роботи в букварний період. Принципи опрацювання матеріалу сторінок “Букваря” та тематичних розворотів.
11. Розвиток мовлення і мислення учнів у букварний період.
12. Уточнення і збагачення словникового запасу учнів на базі прочитаних слів, речень, тексту та аналізу предметних і сюжетних малюнків сторінок “Букваря” й інших додаткових засобів унаочнення, дидактичних матеріалів.
13. Навчання письма в букварний період. Психолого-дидактичні вимоги до методики навчання письма. Коротка характеристика способів навчання письма. Особливості сучасної системи каліграфічного письма.
14. Завдання післябукварного періоду. Структура і методика уроків читання і письма в цей період навчання грамоти.

- 15.Методика використання додаткових текстів для читання, супутників “Букваря” на уроках читання в букварний і післябукварний періоди навчання грамоти.
- 16.Основні методи і прийоми формування в учнів початкових класів елементарних уявлень про мову як знакову систему; про виникнення мови, існування інших мов світу; про основні функції мови; про мовлення як мову в дії, в спілкуванні між людьми; про види мовлення (діалогічне і монологічне), форми мовлення (внутрішнє і зовнішнє – усне і писемне), етику мовлення.
- 17.Значення і завдання розвитку усного мовлення. Види, місце і методика вправ з розвитку усного мовлення учнів 1-4 класів.
- 18.Методика розвитку діалогічного мовлення.
- 19.Методика формування в учнів уявлень про монологічне мовлення. Завдання і методика розвитку усного монологічного мовлення.
- 20.Лексикологія як лінгвістична основа методики словникової роботи в школі. Значення і завдання словникової роботи в 1-4 класах.
- 21.Методика роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Види вправ та методика їх проведення.
- 22.Спостереження за вживанням відповідної лексики в текстах, пояснення синонімічних відтінків слова, ролі антонімічних пар, метафоричних висловів у створенні художнього образу.
- 23.Психолінгвістика як основа методики розвитку зв’язного мовлення. Загальне поняття про зв’язне мовлення. Одиниці зв’язного мовлення в умовах школи: оповідання, казка, доповідь, розгорнута усна відповідь, твір, переказ.
- 24.Текст. Структура тексту. Методика підготовки учнів до написання текстів, різноманітних за стильовою тональністю: розповідь, опис, міркування.
25. Методика роботи над переказами й творами.
- 26.Читання як вид мовленнєвої діяльності. Види читання (голосне, мовчазне), їх значення.
- 27.Основні етапи розвитку навичок голосного і мовчазного читання молодших школярів. Співвідношення голосного і мовчазного читання в початкових класах.
- 28.Способи читання. Класифікація способів читання учнів 1-4 класів (по буквах, складах, складами і словами, цілими словами). Умови успішного формування способів читання.
29. Дискусійні питання становлення «Динамічного читання» в учнів початкових класів. Прийоми, що забезпечують усвідомлення учнями прочитаного твору.
- 30.Виразність читання. Оцінка знань, умінь і навичок з читання.
- 31.Завдання і організація позакласного читання в початкових класах. Методичні принципи добору книг, рекомендованих для позакласного читання дітям молодшого шкільного віку.

32. Уроки позакласного читання – основна форма керівництва позакласним читанням молодших школярів. Бібліотечні уроки. Облік і оцінка позакласного читання учнів.
33. Лінгвістична основа методики навчання молодших школярів рідній мові з урахуванням взаємозв'язку всієї її аспектів.
34. Значення і завдання вивчення основ фонетики і графіки, морфемної будови слова, граматики, орфографії, лексикології. Практична спрямованість початкового курсу мови.
35. Вивчення елементів фонетики у тісному взаємозв'язку з орфоепією та графікою. Обсяг знань з фонетики і графіки, що їх засвоюють першокласники в період навчання грамоти.
36. Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова та ознайомлення з елементами словотворення. Система у вивчення морфемної будови слова в початкових класах.
37. Методика розкриття понять: «споріднені слова», «основа слова», «закінчення», «корінь», «префікс», «суфікс», «однокореневі слова».
38. Значення граматичних знань для засвоєння орфографії. Обсяг знань з граматики, що їх отримують учні в початкових класах.
39. Принцип розташування граматичного матеріалу за роками навчання. Методичні основи формування граматичних понять.
40. Соціальне значення оволодіння орфографією рідної мови. Навчання орфографії – одне з найважливіших завдань початкових класів.
41. Види орфографічних вправ, їх значення у формуванні правописних навичок школярів. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічно грамотного письма.
42. Збагачення, розвиток і активізація словникового запасу учнів. Формування умінь помічати в тексті точне, образне, доречно вжите слово, стійкий зворот, художній вислів. Роль уроків читання в збагаченні й активізації словника школярів.
43. Планування роботи вчителя з української мови в 1-4 класах. Вимоги до планування програмного матеріалу з рідної мови.
44. Планування уроків навчання грамоти в перших класах шестиліток і семиліток.
45. Планування роботи з розвитку мовлення і позакласного читання в період навчання грамоти.
46. Вимоги до складання планів-конспектів уроків з граматики, правопису і розвитку мовлення та критерії оцінки розроблених студентами конспектів уроків. Ознайомлення з плануванням роботи з української мови на чверть, півріччя.

II. Методика навчання природознавства

47. Методика викладання природознавства – педагогічна наука. Предмет і завдання методики навчання природознавства.
48. Нові формати освіти та головні завдання природничої освітньої галузі.

- Характеристика програми та змістових ліній природничої галузі(Р.Шиян).
- 49.Програма «Я досліджую світ»(О.Савченко), основні змістові лінії, мета та завдання. Програма «Інтелект України».
  - 50.Методика формування природознавчої компетентності та дослідницьких умінь і навичок у процесі вивчення природничої галузі.
  51. Методика формування природознавчих уявлень та понять.
  52. Методи і прийоми навчання природознавства. Визначення і класифікація методів навчання природознавства.
  - 53.Метод проблемного навчання на уроках природознавства. Методична різноманітність проблемних завдань.
  - 54.Практичні методи навчання. Спостереження та його види.
  - 55.Дослід, структура, методика використання дослідів.
  - 56.Значення і місце використання педагогічної спадщини В.Сухомлинського в екологічному вихованні.
  57. Принцип наочності у навчанні природознавства. Матеріальні навчальні моделі.
  58. Форми організації процесу навчання природознавства. Предметний урок. Вимоги та особливості проведення.
  - 59.Урок-екскурсія, вимоги та особливості проведення.
  60. Проєктна екологічна діяльність. Особливості екологічних проєктів.

IV. Методика навчання математики

- 61.Цілі невід'ємні числа. Різні підходи до побудови множини цілих невід'ємних чисел: теоретико-множинний, аксіоматичний.
- 62.Методика вивчення окремих питань підготовчого (дочислового) періоду. Властивості та відношення предметів. Лічба. Різні методичні підходи до формування понять натурального числа і нуля.
- 63.Методика навчання написання цифр, що позначають на письмі дані числа. Методика вивчення нумерації чисел за концентрами.
- 64.Ознайомлення з операціями додавання, віднімання, множення, ділення. Вивчення законів і властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами і результатами арифметичних дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій.
- 65.Ознайомлення з відношеннями «більше на», «менше на», «більше в», «менше в», різницею і кратне порівняння чисел.
- 66.Вивчення таблиць додавання і множення та відповідних випадків віднімання і ділення.
67. Вивчення прийомів усних обчислень в межах ста, обчислень, що ґрунтуються на нумерації чисел.
- 68.Вивчення письмового виконання арифметичних дій (додавання, віднімання, прийоми множення, ділення) в межах мільйона, ділення з остачею.

69. Вивчення правил порядку виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками.
70. Роль і місце задач у початковому курсі математики. Функції текстових задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язання задач.
71. Методика навчання розв'язувати прості текстові задачі. Формування навичок розв'язувати прості задачі в курсі початкової школи.
72. Методика навчання розв'язувати складені текстові задачі. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі.
73. Система формування вмінь учнів розв'язувати нестандартні задачі в курсі початкової школи.
74. Формування і розвиток уявлень учнів про числові та буквені вирази, рівності і нерівності. Ознайомлення з розв'язуванням задач складанням числових виразів.
75. Формування уявлень учнів про рівняння з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати рівняння з однією змінною на одну-дві дії на основі взаємозв'язку між компонентами і результатами дій.
76. Методика ознайомлення учнів з розв'язуванням задач складанням рівнянь.
77. Формування уявлень про нерівності з однією змінною. Особливості формування вмінь учнів розв'язувати прості нерівності способом добору.
78. Величини, що вивчаються в курсі математики початкової школи: довжина, відстань, периметр, площа, час, швидкість, маса, ціна вартість, грошові одиниці, місткість.
79. Методика ознайомлення з площею та обчисленням площі прямокутника (квадрата) за довжиною їх сторін.
80. Методика навчання розв'язуванню задач, що містять величини. Ознайомлення учнів з залежностями між величинами (ціною предмета, їх кількістю і вартістю, швидкістю, часом і відстанню).
81. Методика навчання розв'язувати прості арифметичні задачі на визначення швидкості, часу, відстані, ціни, кількості та вартості товарів.
82. Особливості формування уявлень про утворення частини, дробу, про чисельник і знаменник дробу та їх зміст. Методика ознайомлення з читанням і записом дробів, порівнянням дробів з однаковими знаменниками. Ознайомлення з розв'язуванням задач на знаходження частини від числа і числа за його частиною.
83. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами: точка, лінія (пряма, крива, ламана), відрізок, промінь, багатокутники: трикутник, чотирикутник, зокрема прямокутник (квадрат), інші багатокутники, їх елементи – сторони, кути, вершини, кут (прямий, гострий, тупий), коло і круг, їх елементи (центр, радіус, діаметр). Ознайомлення з позначенням фігур буквами.
84. Елементарні геометричні побудови. Ознайомлення з побудовою прямокутного трикутника; прямокутника (квадрата) за вказаними довжинами сторін (на папері в клітинку); кола за допомогою циркуля.

Формування уявлень про геометричні тіла: куб, куля, циліндр, конус та елементи куба (ребра, вершини, грані).

85. Методика ознайомлення з обчисленням периметра багатокутників, формулою обчислення периметра прямокутника (квадрата) за його сторонами.

IV. Музичне мистецтво з методикою навчання

86. Теоретичні та методологічні основи музичного виховання, етнонаціональна специфіка музичного виховання у полікультурному просторі України.
87. Жанрова система музичної культури. Жанри народного мистецтва.
88. Дитячий музичний фольклор. Педагогічне значення національного дитячого фольклору.
89. Інструментальна музика. Танець і рух.
90. Календарні пісні. Родинно-обрядові пісні. Традиції і сучасність у дитячому музичному фольклорі.
91. Порівняння методичних компонентів музично-педагогічних систем Є. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Д. Кабалевського. Естетичне виховання засобами музичного фольклору України.
92. Методика навчання співу. Методика розучування пісні. Основи гігієни співацького режиму і охорони дитячого голосу. Основні диригентські жести.
93. Методика засвоєння музичних знань та умінь. Педагогіка співробітництва в процесі музичного навчання й виховання.
94. Доцільність комплексної структури уроку. Зв'язок методичної структури уроку з дидактичною. Новітні технології навчання на уроках музики.
95. Музична фонетика. Нотна графіка. Музична морфологія. Музичні форми.
96. Види творчих завдань. Музично-дидактичні ігри. Музично-ритмічні рухи. Гра на дитячих музичних інструментах.
97. Використання матеріалів дитячих музично-театральних спектаклів. Народна й авторська казка в різних видах музичної діяльності.
98. Українські композитори. Композитори-класики ближнього та дальнього зарубіжжя. Сучасні композитори – класики, дитячі композитори.

V. Методика трудового навчання

99. Історія виникнення паперу. Виробництво паперу і картону. Види паперу. Властивості паперу. Елементи графічної грамоти. Розмічання і вимірювання. Застосування шаблону, штампа, трафарету при обробці паперу і картону. Згинання, складання паперу і картону. Різання паперу і картону.
100. Види декоративно-прикладного мистецтва. З'єднання деталей з паперу і картону. Оздоблення виробів з паперу і картону. Окантовка.
101. Витинанки. Складена витинанка. Одинарна витинанка.

102. Аплікація. Українські мотиви в аплікаціях. Сюжетна аплікація. Предметна аплікація. Декоративна аплікація.
103. Відомості про розвиток текстильної промисловості. Волокнисті матеріали. Прядіння волокон. Ткацтво, крій та ручне шиття. Ремонт одягу.
104. Робота з нитками, шнуром і сутажем. В'язання гачком. Вишивання. Розпис тканини. Аплікація на тканині. М'яка іграшка.
105. Робота з глиною і пластиліном. Пап'є-маше.
106. Робота з природними матеріалами. Види природних матеріалів.
107. Роль і місце технічного моделювання. Матеріали для моделювання. Вивчення елементів моделювання і конструювання.
108. Особливості уроку трудового навчання в початкових класах. Підготовка вчителя до уроку. Політехнічний принцип навчання. Рівні засвоєння трудових дій.
109. Методи трудового навчання, їх класифікація. Інструктаж на уроках трудового навчання. Специфіка контролю та критерії оцінювання учнів.
110. Позакласна та позашкільна робота з праці. Роль та місце екскурсії в трудовому навчанні.

VI. Методика навчання образотворчого мистецтва

111. Художня культура. Сутність та класифікація видів мистецтва.
112. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Різноманітність технік і художніх прийомів живопису. Види і жанри живопису.
113. Мистецтво графіки. Малюнок як основа всіх видів мистецтва. Види малюнків.
114. Декоративно-прикладне мистецтво (ДПМ). Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів ДПМ. Класифікація видів ДПМ за матеріалами, технологічними особливостями, функціональними ознаками.
115. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей. Становлення методики викладання образотворчого мистецтва в початкових класах. Виникнення інтересу до вивчення дитячого малюнка в кінці XIX на початку XX століття.
116. Види образотворчої діяльності та їх значення для навчання, виховання і різнобічного розвитку молодших школярів. Види малювання: предметне, сюжетне, тематичне, декоративне. Різноманітність зображувальних матеріалів та технік виконання дитячого малюнка.
117. Сучасні програми навчання образотворчої діяльності. Принципи побудови програм. Співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей в змісті варіативних програм.
118. Методи і прийоми навчання молодших школярів образотворчій діяльності. Визначення методів і прийомів навчання в сучасній педагогіці. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів

- образотворчого мистецтва. Зміст різноманітних методів та прийомів у процесі навчання учнів образотворчої діяльності.
119. Урок – основна форма навчання дітей образотворчої діяльності, типологія уроків образотворчого мистецтва. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення уроку в початкових класах. Підготовка вчителя до уроку. Особливості організації уроку з образотворчої діяльності.
120. Методика навчання предметного малювання в школі.
121. Методика навчання сюжетно-тематичного малювання молодших школярів. Використання традиційних і нетрадиційних технік виконання сюжетного малюнка.
122. Навчання декоративного малювання учнів початкових класів. Мистецькі засади побудови орнаментів: мотиви, композиція, колір.
123. Планування освітньо-виховної роботи з образотворчого мистецтва в початковій школі.

VII. Фізична культура з методикою викладання

124. Історія розвитку фізичного виховання. Вихідні поняття теорії фізичного виховання. Основні завдання фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку.
125. Допоміжні засоби фізичного виховання. Фізичні вправи як основний засіб фізичного виховання. Класифікація фізичних вправ. Характеристика та види фізичних вправ. Зміст та форма фізичних вправ. Техніка фізичних вправ. Просторові, часові та просторово-часові характеристики фізичних вправ.
126. Методи та прийоми навчання фізичних вправ.
127. Принципи навчання у процесу фізичного виховання. Дидактичні принципи фізичного виховання. Принцип виховуючого характеру навчання. Принцип свідомості та активності. Принцип наочності. Принцип доступності та індивідуалізації. Принцип систематичності та послідовності. Принцип міцності.
128. Основи теорії формування рухових вмінь та навичок. Загальна характеристика навчання руховим діям. Характеристика рухового вміння та рухової навички. Фізіологічні основи формування рухової навички. Структура процесу навчання та специфічні особливості його етапів.
129. Фізкультурно-оздоровчі заходи у режимі навчального дня. Методи організації фізичного виховання на уроках фізичної культури (фронтальний, груповий, потоковий, індивідуальний).
130. Виховання інтересу до занять фізичними вправами. Позакласна та позашкільна робота з фізичного виховання.
131. Рухливі ігри в 1-4 класах та методика їх викладання. Педагогічна класифікація рухливих ігор. Оздоровче і виховне значення рухливих ігор. Українські народні ігри та їх значення щодо національної свідомості учнів молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації щодо проведення рухливих ігор. Рухливі ігри у групах продовженого дня.

132. Контроль за станом здоров'я та фізичним розвитком. Об'єктивні та суб'єктивні показники здоров'я. Педагогічний контроль за розвитком фізичних якостей. Педагогічне тестування. Контроль за організацією рухового режиму. «Щоденник здоров'я».

4. Список рекомендованої літератури

1. Андрівський Б.М. Естетичний розвиток молодших школярів засобами синтезу мистецтв: монографія / Б.Андрієвський, Т.Голінська. – Херсон. Айлант, 2007. –184с.
2. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах: [навч. посібник] / Т.М.Байбара. – К.: Веселка,1998. – 334 с.
3. Богданович М.В. та ін. Методика викладання математики в початкових класах: Навч. посібник / М.В.Богданович, М.В.Козак, Я.А.Король. - К.: А.С.К., 2001. – 368 с.
4. Богданович М.В. та ін. Урок математики в початковій школі: Навч. посібник / М.В.Богданович, Н.О.Будна, Г.П.Лищенко – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004. – 280 с.
5. Большакова І.Українська мова та читання : підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) / Інна Большакова, Марина Пристінська. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019.
6. Борисенко Н.М., Сухіна Л.А. Методики природничо-математичних дисциплін у питаннях та відповідях [метод. рекомендації] / Н.М.Борисенко/ – Херсон: Айлант, 2007. – С.42-78.
7. Вашуленко О.Українська мова та читання :підручник для 2 класу закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) . Ч.2/ О.В. Вашуленко. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. – 144 с.:іл.
8. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початкових класах. – Тернопіль: Мальва, 2004. – 276 с.
9. Галич О. Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В.Назарець, Є. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. – С.124-141; 205-223.
- 10.Гілберт Т.Уроки природознавства у другому класі. Методичний посібник. /Т.Г.Гілберт, Т.В.Сак, – вид. «Генеза», 2019. – 136с.
- 11.Голінська Т.М. Мистецтво в початковій школі: навч.-методичний посібник для вчителів початкових класів, студенті спеціальності 7.010102. Початкове навчання. –Херсон: Айлант, 2007. –184с.
- 12.Гудзик І.П. Русский язык. // Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. К: Початкова школа. – 2006. – 432 с.
- 13.Ємельяненко О. Практичні роботи та навчальні проекти з природознавства, 2клас. /О.В.Ємельяненко, І.В.Кіндій, – вид. «Генеза», 2019. – 56с.
- 14.Зміст, дидактичні структури та методичне забезпечення уроків у початкових класах (психологічні та педагогічні аспекти)/ Г.П.Коваль. – Тернопіль: підручники і посібники, -2006. – 192 с.
- 15.Коваль Г.П. Методика читання: Навчальний посібник. / Г. П. Коваль. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2010. – 280 с.

- 16.Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика / Л.В.Коваль, С.О.Скворцова – Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. – 414 с.
- 17.Луцан Н. Декоративно – прикладне мистецтво та основи дизайну. -К.: Знання, 2008. – 230 с.
- 18.Манько В. Українська народна писанка. –Л.: Свічадо, 2006. –234 с.
- 19.Масол Л.М. Загальна мистецька освіта і практика. – К.: Промінь, 2006. – 92 с.
- 20.Мельник В. Український декоративний розпис. Навч.посіб. Т.: Підручники і посібники, 2008. –340с.
- 21.Методика викладання української мови: Навчальний посібник /С.І.Дорошенко. – К.: Вища школа, 1992. – 398 с.
- 22.Методика навчання української мови в початковій школі : навчально методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
- 23.Методика навчання української мови в початковій школі: навчальнометодичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. –364 с.
- 24.Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах /М.І.Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2004. – 400 с.
- 25.Науменко В. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. Для вчителя/ В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
- 26.Нова українська школа: веб-ресурс. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/>
- 27.Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с. – 206 с.
- 28.Пасічник Є.А. Методика викладання літератури в середніх навчальних закладах. Посібник для студентів / Є.А. Пасічник – К.:Ленвіт, 2000. – 384 с.
- 29.Печерська Е. П. Роль курсу «Методика музичного виховання» у професійній освіті майбутнього вчителя музики // Науковий вісник. Одеса 2003. – Вип. 1 – 2. – С. 144-149
- 30.Півторак Т.І.Уроки серед природи за творами В.Сухомлинського 2-3 класи. / Т. Півторак, упорядн. Пристінська М. – К.:Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2014. –120с.
- 31.Плисько К.М. Принципи, форми і методи навчання української мови. – Харків: Освіта, 1995. – 240 с.
- 32.Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
- 33.Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі : Навч.-метод. посіб. / О.Я. Ростовський; [Гол. ред. Б.Є.Будний]. – Тернопіль : Навч. кн. –Богдан, 2001. – 270, [1] с. : табл., нот. – Бібліогр.: с. 266-270 та в підряд. приміт.

34. Ростовський О.Я. Музична педагогіка : навч. програми, метод. рек. та матеріали : навч. посіб. / О.Я.Ростовський; Ніжин. держ. ун-т ім. М.Гоголя. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. – 191 с.
35. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: Посібник для вчителя / О.Я. Савченко – К.: Освіта, 2007. – 334 с.
36. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах: Посібник для вчителя / О.Я. Савченко – К.: Майстер –S , 2001. – 256 с.
37. Садкіна В. І. Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю / В.І.Садкіна. –Х.: Вид. група «Основа», 2017. – 144 с.
38. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. /С.О.Караман, О.В.Караман, М.Я.Плющ [та ін.]; за ред. С.О.Карамана. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 560 с.
39. Теорія і методика музичної освіти [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В Винниченка, 2014. – 528 с.
40. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. –240 с.
41. Хорошковська О.Н. Методика навчання української мови у початкових класах. – К.: Промінь, 2006. – 250 с.
42. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. – Тернопіль: Астон. – 2001. – 220 с.
43. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. – Тернопіль: Астон, 2003. -220с.
44. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. - Тернопіль: Богдан, 2002. -230с.

5. Критерії оцінювання додаткового вступного випробування

013 Початкова освіта Ступінь вищої освіти «магістр»

При оцінюванні знань, умінь та навичок студентів з комплексного екзамену враховуються:

- 1) наявність і характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень оволодіння відомими прийомами аналізу психолого-педагогічних фактів, сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності при підготовці відповіді.

Особливими вимогами до знань студентів з комплексного екзамену є:

- знання психолого-педагогічних основ навчання як однієї з найважливіших передумов розвитку особистості дитини;
- усвідомлення психологічних закономірностей формування особистості дитини;
- уміння показати можливості застосування здобутків сучасної педагогіки вищої школи для підвищення ефективності професійної діяльності педагога ВНЗ;
- розуміння ролі психолого-педагогічної та фахової підготовки майбутнього викладача ВНЗ.

Тестові завдання оцінюються за шкалою, яка застосовується в ХДУ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХДУ	Кількість тестів, відповідь на які була правильною	Кількість балів
A	відмінно	98%-100%	97-100
B	добре	88% - 97%	87-96
C	добре	76% -87%	74-86
D	задовільно	60% - 75%	64-73
E	задовільно	50%- 59%	60-63
F	незадовільно	менше 50%	30-59

**Таблиця переведення тестових балів у 5-бальну шкалу
«Відомостей обліку успішності»**

Оцінка	100- бальна система		Оцінка	100- бальна система	
5	- 100 б.		2,9	- 59 б.	
4,9	- 97 б.		2,8	- 56 б.	
4,8	- 93 б.		2,7	- 53 б.	
4,7	- 90 б.		2,6	- 50 б.	
4,6	- 89 б.		2,5	- 47 б.	
4,5	- 87 б.		2,4	- 44 б.	
4,4	- 82 б.		2,3	- 41 б.	
4,3	- 81 б.		2,2	- 38 б.	
4,2	- 78 б.		2,1	- 36 б.	
4,1	- 76 б.		2,0	- 35 б.	
4,0	- 74 б.		1,9	- 34 б.	
3,9	- 73 б.		1,8	- 29 б.	
3,8	- 70 б.		1,7	- 23 б.	
3,7	- 68 б.		1,6	- 18 б.	
3,6	- 66 б.		1,5	- 13 б.	
3,5	- 64 б.		1,4	- 8 б.	
3,4	- 63 б.		1,3	- 4 б.	
3,3	- 62 б.		1,2	- 3 б.	
3,2	- 61 б.		1,1	- 2 б.	
3,1	- 60 б.		1	- 1 б.	
3,0	- 60 б.				

**Таблиця підрахунків тестових балів за 100-бальною шкалою
оцінювання**

№ тест. завд.	Кільк. тест. балів	№ тест. завд.	Кільк. тест. балів
1	1 б.	31	1 б.
2	1 б.	32	1 б.
3	1 б.	33	1 б.
4	1 б.	34	1 б.
5	1 б.	35	1 б.
6	1 б.	36	1 б.
7	1 б.	37	1 б.
8	1 б.	38	1 б.
9	1 б.	39	1 б.
10	1 б.	40	1 б.

11		1 б.	41		1 б.
12		1 б.	42		1 б.
13		1 б.	43		1 б.
14		1 б.	44		1 б.
15		1 б.	45		1 б.
16		1 б.	46		1 б.
17		1 б.	47		1 б.
18		1 б.	48		1 б.
19		1 б.	49		1 б.
20		1 б.	50		1 б.
21		1 б.	51		1 б.
22		1 б.	52		1 б.
23		1 б.	53		1 б.
24		1 б.	54		1 б.
25		1 б.	55		1 б.
26		1 б.	56		1 б.
27		1 б.	57		1 б.
28		1 б.	58		1 б.
29		1 б.	59		1 б.
30		1 б.	60		1 б.
61		4 б.	66		4 б.
62		4 б.	67		4 б.
63		4 б.	68		4 б.
64		4 б.	69		4 б.
65		4 б.	70		4 б.
Усього					
тестових балів					

Усього для іспиту абітурієнту пропонується розв'язати 70 тестів.

Із них 60 тести з одним варіантом відповіді і 10 тестів – відкритої форми.

Таким чином, тестові завдання з одним правильним варіантом відповіді (усього 60 тести) оцінюються в 1 бал. Максимальна кількість балів – 60.

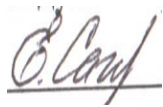
Тестові завдання відкритої форми (з 61 по 70) оцінюються у чотири бали.

Максимальна кількість балів – 40.

За умови правильного виконання всіх тестових завдань абітурієнт набирає 100 балів (40+60).

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної а початкової освіти (протокол № 8 від 07.02.2022р.)

Укладач програми:

Олена САГАН,
голова фахової атестаційної комісії,
кандидат педагогічних наук, доцент